

5. STUDIJA

BABILON PRED VELIKIM SUDOM NJENA ZBUNJENOST—NACIONALNA

Građanske Vlasti u Nevolji, Videći da Sud Ide Protiv Njih—U Strahu i Tjeskobi Oni Traže Savez Jedni s Drugima, i Uzalud Očekuju od Crkve Njenu Moć iz Starih Vremena—Oni Povećavaju Svoje Vojske i Mornarice—Sadašnje Pripreme za Rat—Borbene Snage na Kopnu i Moru—Poboljšano Ratno Oruđe, Nova Otkrića, Izumi, Eksplozivi, Itd.—Probudite se Moćni; Neka Slabi kaže, Ja sam Jak; Prekujte Mačeve u Plugove i Srpove u Koplja Itd.—Sjedinjene Američke Države Jedinstvene u Svom Položaju, Ipak pod Prijetnjom Čak Većih Zala nego je to Stari Svijet—Povik Mir! Mir! Kada nema Mira.

“Jer to su dani odmazde, da se ispuni sve što je pisano...” I bit će znaci na suncu, mjesecu i zvijezdama, a na zemlji bezizlazna tjeskoba naroda zbog huke mora i valovlja. Izdisat će ljudi od straha i iščekivanja onoga što prijeti svijetu. Doista, sile će se nebeske poljuljati. Tada će ugledati Sina Čovječjega gdje dolazi u oblaku s velikom moći i slavom.”

“Još jednom ja ću potresti ne samo zemlju nego i nebo. Ono "još jednom" pokazuje da će, kao stvoreno, uminuti ono uzdrmano da ostane ono neuzdrmljivo. Zato jer smo primili kraljevstvo neuzdrmljivo, iskazujmo zahvalnost iz koje služimo Bogu kako je njemu milo, s predanjem i strahopoštovanjem. Jer Bog je naš oganj što proždire.” (Luka 21:22,25-27; Hebr. 12:26-29)

Da građanske vlasti Kršćanstva shvaćaju da sud ide protiv njih, i da stabilnost njihove vlasti nikako nije zasigurana, veoma je očito. Disraeli, kada je bio premijer Engleske, obratio se Britanskom Parlamentu, 2 Srpnja, 1874 (upravo na početku

ovog razdoblja žetve ili sudnjeg (dana), rekavši, “Velika kriza svijeta bliže je nego neki pretpostavljaju. Zašto je Kršćanstvo toliko ugroženo? Bojim se da će civilizacija propasti.” On je opet rekao, “Okrenite se gdje god hoćete, naširoko je raširen osjećaj neugode, tjeskobe nacija, srca ljudi ispunjena su strahom...Nijedan čovjek ne može a da ne uspije zapaziti te stvari. Nijedan čovjek koji ikada pogleda u novine ne može a da ne uspije vidjeti olujni aspekt političkog neba koje nas sada okružuje...Neki divovski prolomi oblaka zasigurno moraju pasti. Svaka vlada u Evropi je uzdrmana. Svaki kralj i vladar drži svoju ruku na svojoj dršci mača;...na nama su vremena neobične grozote. Mi se približavamo kraju!”

Ako je takva perspektiva bila viđena na samom početku suda, koliko li su zloslutniji znakovi vremena danas!

Iz članka u the *London Spectator*, s naslovom “Nemir Evrope,” citiramo sljedeće:

“Čemu bi smo trebali pripisati prevladavajući nemir u Evropi? Treba li bi smo reći da iako je dijelom i zbog stanja u Italiji, ipak to uglavnom treba biti pripisano valu pesimizma koji sada Evropom, koji je dijelom prouzrokovan ekonomskom nevoljom i dijelom iznenadnim pojavljivanjem anarhije kao snage u svijetu. Ovaj potonji fenomen ima daleko veći utjecaj na Kontinent nego u Engleskoj. Državnici posvuda uvijek predviđaju opasnost odozdo—opasnost koju bacanje bombi donosi doma njima. Oni gledaju na anarhiste kao, u biti, na jedini napredujući štit vojske koja napreduje na civilizaciju, i koji, ako ne bude bio ili smiren ili osujećen, će raspršiti sav postojeći poredak. Oni proriču za sebe lošu unutarnju budućnost, postojeći miran spokoj, kako oni misle, previše isključivo na bajonetama. Prosuđujući unutarnju situaciju sa tako malo nade, oni su prirodno skloni da budu tmurni i kad se radi o izvanjskoj, da misle da to ne može trajati i da smatraju svaki pokret...kao dokaz da se kraj brzo približava. U stvari, oni osjećaju, u politici stav prema pesimizmu koji je toliko obilježen u literaturi i

društvu. Taj je pesimizam zasad znatno produbljen valom ekonomske depresije.”

Sljedeće je iz drugog broja istog časopisa a isto pogađa metu:

“PRAVA KONTINENTALNA OPASNOST—M. Jules Roche nam je svima dao pravovremeno upozorenje. Njegov govor u Utorak, koji je bio primljen u Francuskom Vijeću sa dubokom pažnjom još je jednom podsjetio Evropu na mršavost kore koja još uvijek pokriva njene vulkanske vatre. Njegova je teza bila da Francuska, nakon svih svojih žrtvi—žrtava koje bi slomile bilo koju Moć manje bogatih—još uvijek nije bila pripremljena za rat; da ona treba učiniti više, i iznad svega, potrošiti više, prije nego bi se mogla smatrati bilo sigurnom ili spremnom. On je skroz smatrao Njemačku kao užasnog i neposrednog neprijatelja protiv čije invazije Francuska mora stalno biti spremna, i koja je u ovom trenutku bila daleko snažnija od Francuske. Pod svojom zadnjom Vojnom Car William II (rekao je M. Roche) uspio je ne samo u privlačenju svog cijelog naroda unutar stiska novačenja, nego je podigao vojsku u stvarnosti spremnu za marširanje i borbu od pet stotina do pedeset tisuća ljudi, u potpunosti funkcionalne, u potpunosti opremljene, znanstveno stacionirane—u kratko, spremne kada bi god njegove usne izgovorile kobnu odluku koju je njegov djed utjelovio u dvije riječi 'Krieg-Mobil.' Francuska, baš naprotiv, iako je neto njene regrutacije bio jednako širok, imala je samo četiri sto tisuća ljudi spremnih, i da uštedi novac, ona je stalno smanjivala čak i taj omjer. Na početku rata, stoga, koji sada obično odlučuje njegov kraj, Francuska, sa neprijateljima na najmanje svoje dvije granice, bila bi stotinu i pedeset tisuća ljudi kraća, i možda, prije nego bi njeni potpuni resursi bili na raspolaganju njenih Generala, podržala bi užasne ili čak kobne nesreće. Zastupnici, premda daleko od toga da su posvećeni M. Jules Rocheu, slušali su gotovo užasnuti, i Mr. Felix Faure je odlučio da će, po prvi puta u šest godina, on izvršiti zaboravljenu prednost datu Predsjedniku Republike, i predsjedati na sastanku Vrhovnog Vojnog Vijeća, koji će biti održan 20 Ožujka. On očito namjerava, kao obučeni poslovni čovjek, da napravi inventuru

vojne situacije, da utvrdi Jasno što Francuska posjeduje u smislu pušaka, konja i ljudstva spremnih za pokret u svakom trenutku, i ako on utvrdi kroz inventuru nedostatnost, za veliko tržište, inzistirat će na kupovanju još više. Bogat kao što je tvrtka, on može utvrditi da je njegov kapital nedovoljan za to poduzeće, jer su te zbirke svježih dionica skupe preko mjere; ali, u svakom slučaju, on namjerava znati točnu istinu.

"M. Faure je razuman čovjek; ali kakvo rasvjetljujuće svjetlo taj njegov postupak, slijedeći riječi M. Rochea, bacaju na situaciju u Evropi! Pretpostavljalo se da je mir osiguran sa strahom od rata; no ipak trenutak u kojem je rat bio otvoreno spomenut, odmah se vidi da su pripreme za njega, sada jednako kao što je bilo u bilo koje vrijeme od 1870, bile prva preokupacija državnika. Mi znamo na koliko je malo otpora naišao Njemački Car prošle godine u osiguravanju promjena što je toliko uznemirilo M. Jules Rochea. Ljudi ih teško vole unatoč ogromnom mitu od smanjenog roka službe, i oni ne vole plaćati za njihove troškove; ali oni priznaju potrebu; pa se podvrgavaju; i Njemačka je sada spremna za rat u roku od dvadeset i četiri sata. Francuska će također popustiti, koliko god očajno, i mi ćemo vidjeti napravljene pripreme i izglasani novac, koji će, zbog neodoljivog osjećaja opasnosti, biti odbijen sa gađenjem. Francuzi su, čak i više nego Njemci, umorni od plaćanja, jer za sve što će platiti, oni misle da bi bilo kojeg dana vojska jača od njihove mogla promarširati Parizom ili Lyonom. Filozofi objavljuju da su "napetosti" između Francuske i Njemačke vidljivo lagano narasle, diplomati tvrde da je sve mir; novine izvještavaju sa zahvalnošću o Kajzerovoj uglađenosti; Francuska čak sudjeluje u svečanosti namjenjenoj da se iskaže čast Njemačkoj i njenoj mornarici; ali u isto vrijeme narod i njegovi vođe postupaju kao da će rat odmah izbiti. Oni ne mogu biti više osjetljiviji, ili više uznemireniji, ili više spremniji da potroše svoje bogatstvo, ako bi očekivali rat kao izvjesnost unutar jednog mjeseca. Treba imati na umu, ništa se nije dogodilo a što bi povećalo ljubomoru dvaju nacija. Nije bilo nikakvih "incidenata" na granici. Car nije prijetio nikome. U Parizu čak nema stranke koja bi bila razjarena za rat.

Zaista, izgleda da je Pariz okrenuo svoje oči od Njemačke, i emitira poglede, odjednom vatrene sa mržnjom i pohlepom, u pravcu Velike Britanije. I, na koncu, nije bilo nikakvog znaka niti naznake u Rusiji da novi Car želi rat, ili da se plaši rata, ili da se posebno priprema za rat; no ipak i najmanja aluzija na rat pokazuje Njemačku pripremljenu do zadnje točke, i Francusku uzbuđenu, bijesnu, i uznemirenu jer i ona želi biti pripremljena također. Nisu u pitanju nikakve “vijesti”; ono o čemu treba raspravljati je trajno stanje koje se dešava, gotovo slučajno; i odjednom se priznaje na svim stranama da ta situacija prisiljava Francusku i Njemačku da budu spremne za rat i invaziju u roku od dvadeset i četiri sata. “Udvostručite vaš porez na duhan, Njemci,” viče Prince Hohenlohe ovog tjedna, “jer mi moramo imati ljude. “Propade ekonomija,” vrišti M. Roche, “jer mi smo kraći za sto i pedeset tisuća ljudi. I zapazite da ni u jednoj od tih zemalja te pobude ne prouzročuju bilo kakvu paniku ili “pad” ili značajan poremećaj trgovine. Opasnost je previše kronična, previše jasno shvaćena, previše skroz prihvaćena kao jedna od uvjeta života, za bilo što takve vrste; to je uvijek prisutno; i jedino zaboravljeno zato što se ljudi umore od slušanja jedne nepromjenjive vrste predavanja. To je najtužnija činjenica u cijelom poslu. Nema panike u Njemačkoj ili Francuskoj oko rata ništa više nego je ima u Torre del Greco zbog Vezuva, ništa doli tupo priznanje da je vulkan tamo, da je bio tamo, i da će tamo ostati dok ne dođe erupcija.

“Mi ne pretpostavljamo da će se bilo što desiti odmah kao posljedica govora M. Jules Roche'a, izuzev viši porezi, a možda i razvoj bore ili dvije na Predsjednikovom čelu, jer on neće voljeti sve rezultate svoje inventure, i on je bio obučen da inzistira da se osiguravaju potrebne stvari za njegov posao, ali dobro je da se Evropa podsjeća povremeno da za vladare i političare, i čak nacije, sada ne može biti sigurnog sna; da se s brodovima upravlja između ledenjaka, i da se mora biti na straži bez trenutka prestanka. Jedan sat nemara, i oklopnjača može potonuti. Čini se teškom situacijom za civilizirani dio čovječanstva, da ih se stalno traži za još više prisilnog rada, za veće komade plaća, veće spremnosti da leže vani

na otvorenom sa razasutim kostima; ali gdje se može naći lijek? Ljudi su podivljali da pronađu jedan, državnici bi im pomogli da mogu, i kraljevi po prvi puta u povijesti gledaju na rat s bolesnim gađenjem, kao da nema “sretnih šansi” nadoknade za njegove nesagledive rizike; međutim svi su oni bespomoćni poboljšati položaj koji za sve njih donosi ništa više doli više truda, više nelagode, više odgovornosti. Jedina utjeha za ljude je ta da im nije puno lošije nego njihovoj braći u Americi, gdje bez vojne obveze, bez straha od rata, u biti bez granica, Državna Riznica je previše istrošena kao da je bila Evropska, ljudi su toliko opljačkani sa valutnim kolebanjima kao da su bili u ratu, i svi su ljudi podjednako zabrinuti kao da su bili pozvani da u bilo kojem trenutku brane svoje domove. Nije bilo ničega poput Evropske situacije u povijesti, barem od prestanka privatnog rata, ali da znamo put čovječanstva, mi bi se čudili da je to ikada umaknulo pažnji; da bi ljudi ikada bili zainteresirani za beznačajnosti, ili da bi govor poput onoga od M. Jules Rochea, ikada zahtijevao da ljudi otvore svoje oči. “Mi imamo dva milijuna vojnika, kaže M. Jules Roche, “ali je samo četiri sto tisuća njih u praznom hodu u barakama, i to nije dovoljno sa sto i pedeset tisuća ljudi,” i nitko misli ni o čemu osim o zastrašujućem osjećaju; i predstavnici naroda izgledaju ozbiljno pažljivima, i Glava Države naglo grabi zaboravljeno oružje da natjera poglavare vojske da mu kažu ono što Francuzi nazivaju “prava istina.” Mi ne pripadamo Mirovnom Društvu, budući da nismo u stanju vjerovati u Utopije; ali čak smo i mi ponekada potaknuti misliti da je svijet očajno bezuman, i da bi bilo što bilo bolje—čak i predaja Elsass-Lothringena od Njemačke ili Alsace-Lorraine od Francuske—od ove beskrajne i bezuspješne hipoteke budućnosti u poslušnosti strahu kojega oni koji rade na njoj svi objavljuju sa jednim glasom da je nestvarna. To nije nestvarno, i oni samo kažu tako da budu civilni; ali moželi se desiti da se to ne dovrši prije nego dođe propast?”

Sljedeće je izvadak iz obraćanja od strane Jas. Beck, Esq.,

iz Philadelphia Bara, izdanom u časopisu *The Christian Statesman*. Tema obraćanja je bila “Tjeskoba Nacija”—gledanje u prošlo stoljeće u retrospektivi.

“Naše vlastito stoljeće, počev sa grmljavinom Napoleonovog topništva na ravnicama Marenga, i približavanje njegovog kraja sa sličnim odjecima i sa Orijenta i Zapada, nije poznavalo ni jednu godinu mira. Od 1800 Engleska je imala pedeset i četiri rata, Francuska četrdeset dva, Rusija dvadeset i tri, Austrija četrnaest, Prusija devet—sto četrdeset i dva rata od pet nacija, od kojih je u najmanje četiri Kristovo evanđelje državna religija.

“U svanuću Kršćanske ere, mirnodopska vojska Rimskog carstva, prema Gibbonu, brojila je oko četiri stotine tisuća ljudi, i bila je raštrkana po ogromnom području, od Eufrata do Temze. Danas mirnodopske vojske Evrope prelaze preko četiri milijuna, dok pričuve, koji su služili dvije ili više godina u barakama, i koji su obučeni vojnici, prelazi šesnaest milijuna, broj čije dimenzije um ne može niti uvidjeti niti zamisliti. S jednom desetinom vojno sposobnih muškaraca na Kontinentu naoružanih u vremenu mira, i jednom petinom njihovih žena koje rade naporno, i ponekada prezira vrijedno, posao muškaraca u trgovini i polju, pojedinac može žalosno reći sa Burkom, “Doba junaštva je prošlo...Slava Evrope je otišla.” U posljednjih dvadeset godina te su se vojske gotovo udvostručile, i nacionalni dug Evropskih nacija, uglavnom je nastao zbog ratnih svrha, i cijedenjem znoja iz ljudi, i dosegnuo je nepojmljivih ukupno dvadeset i tri tisuće milijuna dolara. Ako pojedinac želi odmjeriti nečiji interes po njegovim rashodima, tada je zasigurno najviša strast civilizirane Evrope u ovo predvečerje devetnaestog stoljeća rat, jer je jedna trećina od svih prihoda koja je bila iscrpljena od radnika i kapitalista bila posvećena plaćanju samo kamata na troškove prošlih ratova, jedna trećina za pripreme za buduće ratove, i preostala trećina za druge ciljeve kakve god.

“Koplje, kopljanik, mač, bojna sjekira bili su stavljeni u stranu od strane suvremenog čovjeka kao igračke iz djetinjstva. Mi imamo umjesto njih vojnu pušku, koja može Ispaliti deset puta bez

ponovnog umetanja i može ubiti na 4 km, i čiji dugi, poniklovan metak može uništiti troje ljudi na svom pravcu prije nego je njegovo djelo uništenja dovršeno. Izbačen kao što je sa bezdimnim prahom, on će dodati prošlim užasima uništavajući vojnika kao sa nevidljivom munjom. Njegova učinkovitost je praktički uništila bitku konjice. Dani “divnih punjenja” poput onih iz Balaklave su prošlost, i ljudi iz Picketta, ako bi danas htjeli ponoviti njihova čudesna punjenja, bili bi istrebljeni prije nego bi prošli Emmitsburgsku cestu. Razorni učinci moderne puške gotovo nadmašuju vjerovanje. Eksperimenti su pokazali da će ona smanjiti mišiće u kašu, i samljeti kosti u prah. Ud koji je njome pogoden oštećen je do nepopravljivosti, i pogodak u glavu ili prsa je neizbježno smrtonosan. Strojica danas može pucati tisuću osamsto i šezdeset hitaca u minuti, ili trideset u sekundi, struja toliko kontinuirana da se čini poput stalne linije olova, i čija je strašna buka poput Sotonske pjesme. Oružje Titana je suvremeni dvanaestno inčni top, koji može izbaciti projektil na 12 km i prodrijeti kroz osamnast inča debeli čelik, čak i kada je potonje Harveyized, proces u kojem je tvrda površina čelika karbonizirana tako da ni najfinija bušilica ne može utjecati na nju. Ništa se ne treba reći o sadašnjim mornaricama sa njihovim tzv. “trgovačkim razaračima.” Da bi se izgradilo pojedinačne brodove košta četiri milijuna dolara, i naoružani sa čeličnim pločama debelima osamnaest inča, mogu putovati kroz vodu sa njihovim motorima od jedanaest tisuća konjskih snaga brzinom od 38 km/h. Jedno takvo plovilo moglo je raspršiti kombinirane Španjolske, Francuske i Engleske flote, koje su brojale više od jedne stotine brodova, kod Trafalgara, poput jata golubova, ili natjerati Španjolsku armadu u bijeg poput jastreba u golubinjak; ali ipak u neprestanom ratovanju oružja i naoružanja ti levijatani iz dubine bili su trenutačno uništeni, kao sa eksplozijom munje, sa samo jednim dinamitnim torpedom.

“Ako te pripreme za rat, koje pokrivaju naše vode ili zamračuju naše zemlje, znače išta, tada ukazuju da je civilizirani čovjek na rubu ogromne kataklizme, koje je on očito nesvjestan jednako kao i

ljudi u Pompejima posljednjeg, kobnog dana njihovog gradskog života, kada su svjedočili sa ravnodušnošću zloslutnom dimu koji je sukljao iz ustiju kratera. Naše je doba posijalo, kao nijedno drugo, zmajevski okus mirnodopskih vojski, i ljudsko zrno je sazrelo u žetvu krvi. Treba netko zapaljiv poput Napoleona da zapali svijet.

“Poricati da je takva očita sklonost tih neusporedivih priprema jednako je vjerovati da mi možemo sijati bodljike i žeti smokve, ili očekivati višegodišnje sunce gdje smo sijali vihor. Rat između Kine i Japana, vođen samo sa dijelom suvremenog naoružanja, i sa ljudima koji samo nesavršeno razumiju njihovu upotrebu, ni na koji način ne ilustrira mogućnosti budućeg sukoba. Najveći od svih ratnih dopisnika, Archibald Forbes, nedavno je rekao, “Gotovo je nemoguće za bilo koga da ima točno prikazanu scenu sebi u njenoj punini koju će sljedeća velika bitka predstaviti zbunjenom i potrešenom svijetu; mi znamo elemente koji će sačinjavati njene užase, ali ih znamo samo akademski. Čovjek tek treba biti uznemiren sa nastranošću masovne smrti, nanesene sa projektilima iz oružja, a koje se ne može utvrditi zbog odsutnosti dima od praška.” On zaključuje, “Smrt nemjerljivo mora kišiti dolje kao iz samih nebesa.” Kada se sjetimo da je u jednoj od bitki oko Metza korištenje mitraljeza pokosilo 6,000 Njemaca u deset minuta, i u onoj iz Plevne, 1877, Skobelleff je u jednom naletu izgubio na nekoliko stotina metara površine 3000 ljudi, i sjetite se da su se mitraljez i pištolj od tada udvostručili u svom kapacitetu za uništenje, izgled je takav da um ostaje zaprepašten a srce u boli. Dovoljno je reći da veliki stratezi Evrope vjeruju da će buduća smrtnost u bitkama biti toliko velika da će biti nemoguće pobrinuti se za ranjene ili sahraniti mrtve, i mnogi od njih će nositi kao potrebni dio vojne opreme pokretni krematorij da spale one koji padnu u bitki.

“Vi možete sugerirati da će taj strašni pohod mimoići miroljubivu Ameriku, kao što je anđeo koji je pogubio prvorođence u Egiptu poštedio krvlju poškropljene dovratnike Izraelaca. Dao Bog da tako bude! Međutim, odakle nam to

jamstvo? Tako su predivno para i električna ujedini ljudi u zajednicu misli, interesa i namjere, da je moguće, da ako bi veliki kontinentalni rat došao, u koji bi Engleska nužno postala uključena, prije nego što bi završio, civilizirani svijet mogao biti zavijen u sveopći plamen. Osim toga, na svjetskom je horizontu sada raspoznatljiv oblak, trenutno ne veći od ljudske ruke, ali koji bi jednog dana mogao naoblačiti nebesa. Na Orijentu su dvije nacije, Kina i Japan, čije stanovništvo zajedno doseže zapanjujućih ukupno pet stotina milijuna. Do sada su ti rojeći mravinjaci bili neupućeni u umijeće ratovanja, jer je neobična istina da su jedine dvije zemlje, koje su od Kristovog rođenja iskusile u svojoj izolaciji relativan “mir na zemlji,” jesu zemlje pustinjačkih naroda na koje svjetlo Kršćanstva nikada nije bilo zasjalo. Ali prije nekih trideset godina samo je šačica Engleza i Francuza silom sebi iskrčila put, kroz bajonete, do Pekinga. Sve se to promijenilo. Zapadna je civilizacija donijela na Orijent Biblije i metke, mitre i mitraljeze, pobožnost i pištolje Gatling, križeve i topove Krupp, Sv. Petra i salitru: i Orijent može jednoga dana reći sa Shylockom: “Izvršit ću podlost kojoj ste me naučili, i to će ići teško, ali ja ću poboljšati pouku.” Oni su već naučili lekciju i to toliko dobro da se igraju sa smrtonosnim učinkom groznog dijapazona topova. Neka jednom strast za ratom, koja razlikuje Orijent, probudi raskošni Orijent iz njegovog stoljetnog sna, i tko će reći da drugi Džingis Kan, sa barbarskim hordama milijuna iza sebe, neće pasti na Evropu sa gnječecom težinom lavine?

“Može se tvrditi, međutim, da te pripreme ne znače ništa i da su garancija mira, umjesto da su provokacija na rat, i da velika učinkovitost suvremenog oružja čini rat nemogućim. Dok naizgled ima nešto težine u toj sugestiji, ipak je praktički u proturječju sa činjenicama, jer nacije koje imaju najmanje vojske imaju najviše mira, i oni koji imaju najveće snage drhte na rubu ponora. Švicarska, Nizozemska, Belgija, Norveška, Švedska i Sjedinjene Države žive u znatnom prijateljstvu sa svijetom, dok Francuska,

Rusija, Njemačka, Austrija i Italija, naoružani do zuba i teturajući pod svojom opremom, zauvijek mrko gledaju jedni na druge preko svojih granica. U njima se nalazi veliki magazin borilačkog duha i međunarodne mržnje za čiju eksploziju je dovoljna samo iskra beznačajnog incidenta. Tako kada je Carica Augusta nedavno posjetila Pariz iz zadovoljstva njena je prisutnost uznemirila svijet, prouzročilo je pad cijena na burzama i razmjenama i požurilo ozbiljne i nervozne konzultacije svih Evropskih kabineta. Jedna uvreda koja joj je nanešena od najneodgovornijeg Parižana prouzročila bi da njen sin, mladi Njemački Car, izvuče svoj mač. Bilo je stoga u moći jednog beznačajnog uličnog spadala da potrese ravnotežu svijeta. Kako zastrašujući komentar o civilizaciji da napredak, i čak sami životi, milijuna naših sunarodnjaka može ovisiti o pacifičkim osjećajima jednog čovjeka!

“Nijedna injenica ne može biti više jasnija da je ljudski rod na raskrsnici puteva. Dosegnut je maksimum priprema. U Evropi ljudi se ne mogu nadalje naoružavati. Italija je već pala pod teretom bankrota koji je nastao time, i može biti da će se jednog dana naći u vrtlogu revolucije. Mnogi misaoni publicisti vjeruju da se Evropske nacije moraju prema tome ili boriti ili razoružati. Dobro je Gospodar prerekao: “a na zemlji tjeskoba naroda i smetenost...ljudima će srca klonuti od straha i od iščekivanja onoga što dolazi na svijet.”

Sljedeće je iz *The New York Tribune* od 5 Svibnja, 1895, i pokazalo je kako neki od vladajućih suverena Evrope gledaju na situaciju:

“KRALJEVI KOJI SE ŽELE POVUĆI U PRIVATNI ŽIVOT. Čini se da su abdikacije u zraku. Ni u jednom trenutku od znamenitih godina 1848-49, kada je cijela Evropa može se reći bila u otvorenoj pobuni protiv srednjovjekovnih autokratskih sklonosti svojih vladara, nije bilo toliko mnogo vladajućih suverena koji su objavili da su blizu točke napuštanja njihovih prijestolja. Godine 1848 monarsi su bili većinom prinčevi rođeni u prethodnom

stoljeću i odgojeni pod utjecajem njihovih tradicija, potpuno nesposobni, stoga, shvatiti takve novopomodarske pojmove kao što su popularna vladavina i nacionalni ustavi. Prije nego priznaju bilo koju od takvih subverzivnih ideja, koje oni smatraju krvavom revolucijom poput one koja je dovela Luja XVI i Mariu Antoinettu na stratište, oni radije daju prednost abdiciranju; i tijekom tih sudbonosnih godina prijestolja Austrije, Sardinije, Bavorske, Francuske i Nizozemske bila su napuštena od svojih korisnika. Ako danas, pola stoljeća kasnije, njihovi nasljednici se žele od svoje strane odreći, to je zato, što su i oni postali čvrsto uvjereni da je popularno zakonodavstvo nespojivo sa dobrom vladavinom—to jest, gledano s prijestolja—i da je nemoguće pomiriti imalo dulje dvije takve dijametralno suprotne institucije kao što su Kruna i Parlament. U tome možda i nisu toliko u krivu; jer nema sumnje da razvoj popularne vladavine u pravcu demokracije mora prirodno imati tendenciju ka smanjivanju moći i prestiža prijestolja. Svaka nova povlastica i pravo osigurano od naroda ili od njihovih ustavnih predstavnika toliko je mnogo uzelo od monarha; i kako vrijeme prolazi postaje sve više očitijim da, sa popularne točke gledišta, su kraljevi i carevi suvišni, anakronizam, puke skupe figure zbog čije slabosti i nedostatka moći zbog čega su izloženi ismijavanju umjesto obožavanju, ili da oni čine ozbiljne prepreke političkom, trgovačkom i čak intelektualnom razvoju. Zaista, čini se da za njih nije ostalo mjesta u dolazećem stoljeću osim onoga samo društvenih arbitara, čija je moć ograničena na donošenje zakona o modi i konvencionalnosti, i čiji je autoritet iskazivan ne na temelju pisanog zakona, nego samo posredstvom takta.

“Od suverena za koje je izvješteno da su na pragu odstupanja mi imamo na prvom mjestu Helenskog Kralja Džordža, koji se proglasio bolesnim i umornim od svog neugodnog prijestolja, i koji ne oklijeva da objavi da, sama atmosfera Grčke prestaje biti bliska s njim, on jedva čeka da čim je prije moguće preda svoje žezlo svom sinu Konstantinu. On više nije u kontaktu sa svojim podanicima, nema prijatelja u Ateni osim posjetitelja iz inozemstva, i stalno je

prisiljen sa pomalo zloglasnom politikom Kabineta koji se međusobno nasljeđuju sa takvom brzinom u njegovoj vlasti da ga to stavlja u nezgodan i neugodan položaj u odnosu na one strane dvorove s kojima je povezan sa vezama bliskog odnosa.

“Kralj Oskar također govori o ostavljanju svoje krune svom najstarijem sinu. U njegovom slučaju ne postoji jedan nego dva Parlamenta s kojima se treba boriti; i kako je onaj u Stockholmu uvijek u izravnoj suprotnosti onome u Kristijaniji, on se ne može boriti s jednim a da ne povrijedi drugoga, rezultat čega je da su sada Norveška i Švedska prema njegovoj vlastitoj tvrdnji, na rubu građanskog rata. On je uvjeren da će sukob između dvije zemlje doživjeti vrhunac u oružanom sukobu, prije nego on napusti prijestolje. On objavljuje da je on dao najbolje od sebe, poput Grčkog Kralja Džordža, da živi u skladu sa uvjetima Ustava na temelju kojih on drži svoje žezlo, ali da je apsolutno nemoguće činiti to i dalje, te da je pitanje kod njega ili kršenje njegove krundbene zakletve ili odstupanje i ustupanje mjesta svom sinu.

“Zatim, tu je Danski Kralj Kristijan, koji, u starosti od osamdeset, nalazi sebe, kao rezultat nedavnih sveopćih izbora, suočenim sa Nacionalnim Zakonodavstvom u kojem ultra Radikali i Socijalisti, neprijateljski raspoloženi prema prijestolju, posjeduju prevladavajuću većinu, bročano nadmašujući umjerene Liberale i neizmerno malenu Konzervativnu stranku u kombinaciji tri na jedan. On je počeo vjerovati da je gorki sukob koji se je vodio između Krune i Parlamenta u Danskoj gotovo dvadeset godina došao kraju prošlog ljeta, i da, nakon što je on napravio mnogo ustupaka s ciljem rješavanja svih razlika, sve bi ubuduće trebalo biti lagano jedrenje. Umjesto toga on sada nalazi svrstanu prema sebi neodoljivu većinu u Parlamentu, koji su već objavili svoj namjeru o provođenju onog što smatraju popularnim pravima i o zahtijevanju usklađivanja od strane Krune sa svojim konceptom uvjetima Ustava. Slomljen starošću i slabošću, potrešen bolešću svoje energične žene, koja je bila njegova glavna moralna potpora tijekom njegove vladavine, i lišen, također snažne potpore svog zeta, pokojnog Ruskog Cara

Aleksandra, on se više ne osjeća sposobnim nositi se sa situacijom, i objavljuje da će ustupiti mjesto svom sinu.

“Toj trojici kraljeva mora se dodati ime Talijanskog Kralja Humberta, koji je prisiljen podložiti se Premijeru osobno odvratnom i njemu i Kraljici, i dati svoje ime politici koju on u srcu ne priznaje, ali s kojom je u suglasju s obzirom na Zakonodavstvo. Nije tajna da je cijelo njegovo privatno bogatstvo već uloženo u inozemstvu, u očekivanju njegovog odstupanja sa Italijanskog prijestolja, i da on nalazi više nego ikada nedopustivom situaciju koja ga prisiljava da se okruži sa ljudima koji su odvratni njemu i njegovoj supruzi, i da ostane u položaju prema Crkvi koja nije samo dijametralno suprotstavljena iskrenim vjerskim osjećajima Kraljice i njega samoga, nego isto tako stavlja vladajuću kuću Italije u vrlo nezgodan i neugodan položaj s obzirom na sve druge dvorove Starog Svijeta. Kralj Humbert je vrlo osjetljiv čovjek i veoma budno prati i najmanja podcjenjivanja kojima je bio izložen od strane svih onih stranih kraljevskih visočanstava, koji su se dolazeći u Rim, oštro suzdržavali pozivati se na Quirinal zbog straha da ne povrede Vatikan.

“Da nije bilo Kraljice Marije Amelije iz Portugala, energične žene poput njegove majke, Pariške Kontese, Kralj Karlos bi već odavno prepustio svoje prijestolje svom sinu, sa svojim mlađim bratom kao Namjesnikom, dok su Kralj Charles iz Rumunjske i Princ Namjesnik Bavarske već uoči ustupanja mjesta svojim najbližim srođnicima. Konačno tu je Bugarski Princ Ferdinand, kojega su Rusofili snažno nagovarali da odstupi, poduzimajući da će on biti ponovno izabran pod Moskovskom zaštitom. No on se je sve do sada suzdržavao od popuštanja njihovim ponudama, shvaćajući da postoji veliki razmak između čaše i usana, i da ako bi on jednom dobrovoljno predao svoju krunu, mnoge bi se stvari ispriječile koje bi ga spriječile da ponovno zadobije svoj posjed.

“Dakle, uzimajući jednu stvar i drugu, stvar naroda, sa njihove točke gledanja, neće ni na koji način biti poboljšana ili unapređena sa

predstojećim odstupanjima, koja će, baš naprotiv, vjerovatno uključivati obnavljanje borbe od od prije pedeset godina za ustavno pravo i parlamentarne prednosti.”

Bučne demonstracije Socijalizma u Njemačkom Rajhstagu, Belgijskom Parlamentu i Francuskom Zastupničkom Domu nisu ni najmanje bile proračunate da umanje strahove onih na položajima. Članovi Njemačkih Socijalista odbili su priključiti u navijanju za Cara na zahtijev Predsjednika, ili čak ustati sa svojih stolica; Belgijski socijalisti u odgovoru na prijedlog navijanja za kralja, za čije su simpatije shvatili da su na strani aristokracije i kapitala, povikali su, “Živio narod! Dolje sa kapitalistima!” i članovi Francuskog Zastupničkog Doma, razočarani u mjeri nastojeći ugoditi Socijalističkoj stvari, objavili su da revolucija još bude ostvarila ono što se miroljubivo zahtijevalo, ali je odbijeno.

Značajno je također, da uredba koja je trebala provjeravati rast Socijalizma u Njemačkoj, koja je bila uvedena u Rajhstagu, nije uspjela postati zakonom; razlozi za odbijanje uredbe bili su sljedeći, kako je izvjestila štampa:

“Nedavno odbijanje Rajhstaga “anti-revolucijske uredbe,” koju je u mjeri razradila Njemačka vlada u borbi protiv Socijalizma, čini zanimljivo poglavlje u povijesti nacije s kojom, unatoč razlikama u jeziku i institucijama, mi sami imamo mnogo zajedničkog.

“Sada je mnogo godina otkako se je počela skrećati pažnja na znatan porast Socijalističke partije u Njemačkoj. Ali sve do 1878, nije bilo da su bila napravljena dva nastojanja u životu Cara, da se vlada odluči na represivne mjere. Prvi zakon protiv socijalista bio je prošao 1878 za razdoblje od dvije godine, i bio je obnovljen 1880, 1882, 1884, 1886.

“Do tog se je vremena činilo potrebnim novo zakonodavstvo, i 1887 Kancelar Bismarck predložio je Rajhstagu novi zakon koji je

dao vlastima moć da ograniče socijalističke vođe unutar određenog mjesta, da ih liše njihovih prava kao građana, i da ih se istjera iz zemlje. Parlament je odbio prihvatiti kancelarov prijedlog; zadovoljili su se sa obnavljanjem starog zakona.

“Iz nekih su se uglova nadali da će povod za daljnji represivni zakon proći. Međutim stalni rast Socijalističke partije, povećana odvažnost njene propagande, zajedno sa pojavom anarhističkog divljaštva u Njemačkoj i u drugim dijelovima Evrope, nagnalo je vladu na daljnju intervenciju. U Prosincu 1894, car je napomenuo da je bilo odlučeno zadovoljiti sa svježim zakonodavstvom postupke onih koji su nastojali potpiriti unutarnji nered.

“Prije kraja te godine bio je položen anti-revolucijski nacrt zakona pred popularni skup. Sastojao se od niza amandmana na redovni kazneni zakon zemlje, i bio je predložen kao trajno obilježje kaznenog koda. U tim su amandmanima bile pružene novčane kazne ili kazne zatvora za sve one koji, na način koji je opasan za javni mir, javno napadaju religiju, monarhiju, brak, obitelj, ili vlasništvo, sa izrazima zlostavljanja, ili koji javno iznose ili raznose izjave, izmišljene ili iskrivljene, koje su poznavali, ili prema okolnostima, mora se zaključiti da su bile izmišljene ili iskrivljene, imajući u vidu da donose prezir državnim institucijama ili odlukama vlasti.

“Novi je zakon također sadržavao pripreme sličnog karaktera usmjerene na socijalističku propagandu u vojsci i mornarici.

“Da je protivljenje proizlazilo jedino od Socijalista u i izvan Parlamenta, vlada bi provela taj zakon. Međutim karakter navedenih kaznenih djela, zajedno s mjerom u kojoj, je tumačenje bilo ostavljeno policijskim sudcima, probudilo je nepovjerenje, čak i uzbunu, velikih dijelova naroda, koji su vidjeli u njegovim odredbama prijetnju slobodi govora, slobodi naučavanja, i slobodi javnog okupljanja.

“U skladu s time, kada je Rajhstag uzeo u razmatranje mjere, započeo je pokret kakvog se nije često vidjelo u domovini. Peticije od autora, urednika, umjetnika, sveučilišnih profesora, studenata i građana izlile su se u Parlament sve dok, kao što je

potvrđeno, nije bilo primljeno više od milijun i pol prosvjedničkih potpisa.

“Velike novine poput *Berliner Tageblatt* prosljedile su Rajhstagu peticije od svojih čitatelja sadržavajući od dvadeset do stotinu tisuća imena. U međuvremenu protivljenje nacrtu zakona od četiri stotine i pedeset Njemačkih sveučilišta bilo je zabilježeno na masovnom sastanku delegata održanog u glavnom gradu.

“Odbacivanje mjera kojima se toliko naširoko protivilo bilo je neizbježno, i Socijalistička će partija nesumnjivo izvući najveću korist iz tog vladinog poraza. Ipak Rajhstag je osudio zakonski nacrt, ne zato što je bio usmjeren protiv Socijalista, nego zato što se vjerovalo da udarajući na anarhističke tendencije, mjerama bi se uvelike ugrozila prava naroda.”

U Londonu je rečeno da Socijalizam stalno zadobiva tlo pod nogama dok je Anarhizam naizgled mrtav. Neovisna Radnička Partija, koja je bila najveća sila organiziranog radništva u Engleskoj, je sada po vlastitom priznanju socijalistička organizacija. Oni očekuju da će uskoro doći krvava revolucija, koja će rezultirati sa uspostavom Socijalističke republike na ruševinama sadašnje monarhije.

Zapažajući te činjenice i tenzije, nikakvo čudo da vidimo kraljeve i vladare kako preduzimaju dodatne mjere zaštite za sebe i svoje interese od prijetećih opasnosti revolucije i svijetom raširene anarhije. U strahu i tjeskobi oni traže saveze jedni s drugima, premda je njihovo međusobno nepovjerenje toliko veliko da imaju malo nade za bilo kakav savez. Stav jedne nacije prema drugoj naciji je onaj animoziteta, ljubomore, osvete i mržnje, i njihove međusobne komunikacije su utemeljene uglavnom na načelima vlastitog interesa. Stoga njihovi savezi jednih s drugima mogu zavisiti jedno o drugome samo toliko dugo dok su njihovi planovi i interesi paralelni.

Nema ljubavi ni dobronamjernosti u tome; i dnevni je tisak stalno svjedočanstvo nesposobnosti nacija da preduzmu bilo koji pravac politike koji bi ih sve doveo u skladnu suradnju. Prema tome, uzaludna je nada, koju se može očekivati od bilo koje koalicije sila.

Crkvenjaštvo Više Nije Oslonac

Shvaćajući to kao oni, barem u nekoj mjeri, mi ih vidimo kako s tjeskobom gledaju u crkvu (ne vjerna nekolicina svetih poznatih i priznatih od Boga kao njegova crkva, nego veliku nominalnu crkvu, koju samu svijet priznaje) da vide koje moralno nagovaranje ili crkveni autoritet mogu dati na velika sporna pitanja između vladara i naroda. Crkva također, želi preuzeti na sebe dužnost, te bi rado pomogla u obnavljanju prijateljskih odnosa između kneževa i naroda; jer su interesi crkvene aristokracije i građanske aristokracije povezani zajedno. Ali uzalud se očekuje pomoć iz tog izvora; jer probuđene mase imaju malo poštovanja preostalog za svećenstvo i državnike. Ipak, svrsishodnost traženja pomoći od crkve je bila stavljena na ispit. Njemački je Rajhstag, na primjer, koji je, kroz utjecaj Princa Bismarcka, bio protjerao Jezuite iz Njemačke 1870, smatrajući ih neprijateljima dobrobiti Njemačke, nakon toga ukinuo mjere, nadajući se da će tako pomiriti Katoličku stranu i zadobiti njen utjecaj za podršku vojnim mjerama. Prilikom debate o pitanju bila je dana značajna primjedba, koja, premda će se pokazati da vrijedi kao proročanstvo, je s vremenom služila da potrese kuću sa smjehom. Primjedba je bila da opoziv Isusovaca ne bi bio opasan, budući da će potop (Socijalizam—Anarhija) zasigurno uskoro doći i potopiti i njih.

U pokušanim pomirenjima kralja i vlade Italije sa Rimskom Crkvom motiv je očito bio strah od širenja anarhije i izgleda društvenog ratovanja. S obzirom na to Premijer Krispi, u značajnom govoru počev sa povijesnim pregledom tekuće Italijanske politike, i završavajući sa izjavom o društvenim problemima tog vremena, posebno o revolucionarnom pokretu, rekao je:

“Društveni sistem sada prolazi kroz značajne krize. Situacija je postala toliko akutna da se čini apsolutno neophodnim za vjerske i građanske vlasti da se ujedine i rade skladno protiv te zloglasne bande na čijoj je zastavi napisano, “Nećemo Boga, nećemo Kralja!” Ta banda, on je rekao, je objavila rat društvu. Neka društvo prihvati izjavu, i zauzvrat više vojni poklič, “Za Boga, kralja i zemlju!”

Ta ista strašljiva slutnja od strane građanskih vlasti u svim civiliziranim nacijama je ono na čemu se temelji nedavni pomirbeni stav svih građanskih vlasti Evrope prema Rimskom Papi, i koji sada počinje gledati dosta povoljno na svoju dugo njegovanu nadu ponovnog zadobivanja većeg dijela izgubljene svjetovne moći. Taj stav nacija bio je posebno značajno ilustriran u skupocjenim darovima predstavljenima Papi, povodom Papinskog Jubileja prije nekoliko godina, od strane poglavara svih vladavina svijeta Kršćanstva. Osjećajući svoju vlastitu nedostatnost da se nose sa snažnom moći svijeta koji se budi, građanski su se autoriteti, i čistom očaju, prisjetili prijašnje moći Papinstva, tiranije, koji je nekada držao cijeli svijet Kršćanstva u svom stisku; i premda oni mrze tiranina, oni su spremni napraviti velike ustupke, ako će na taj način uspjeti držati pod kontrolom nezadovoljne ljude.

Mnogi priznaju tvrdnju toliko iskreno iznešenu od Rimo Katoličke Crkve, da će ona biti jedini pouzdani bedem protiv rastućeg vala Socijalizma i Anarhizma. U odnosu na tu

obmanu prijašnji član Jezuitskog reda, Grof Paul von Hoensbrouck, sada obraćenik na Protestantizam, ukazuje na Katoličku Belgiju i napredak Društvene Demokracije tamo da pokaže na bespomoćnost bilo koje pomoći iz tog kuta. U njegovom članku koji se pojavio u *Preussische Jahrbuch*, Berlin, 1895, on je rekao:

“Belgija je stoljećima bila Katolička i Klerikalna do srži. Ta zemlja ima populaciju od više od šest milijuna, od kojih su samo petnaest tisuća Protestanti i tri tisuće Židovi. Svi ostali su Katolici. Tu je konfesionalna čistoća. Katolička je crkva bila vodeći faktor i sila u životu i povijesti Belgije, i ona je tu slavila njene najveće pobjede i uvijek se iznova hvalila s njima. Uz nekoliko iznimnih slučajeva ona je kontrolirala obrazovni sistem zemlje, posebno osnovne i javne škole...

“A sada, kako je Društvena Demokracija prošla u Katoličkoj Belgiji? To su pokazali zadnji izbori. Gotovo jednu petinu od svih glasova dobili su kandidati Društvenih Demokrata, i moramo imati na umu da se je na strani ne-Socijalističkih kandidata nalazilo daleko više “umnoženih glasova” nego na strani Socijal Demokrata—bilo je pravilo u Belgiji da bogati i obrazovani ostvaruju pravo na “umnožene glasove,” naime, njihovi glasovi su računati dva ili tri puta. Klerikalci uistinu tvrde da se ovaj rast Socijalističkog glasa treba pripisati rastu Liberalne Partije. Do jedne izvjesne mjere to je slučaj, ali tvrdnje Klerikalaca da su oni utvrda protiv Socijalizma, bezbožništva i moralnog propadanja, time su postale ništa manje apsurdne. Odakle dolaze ti Liberali, ako je Katolička crkva liječnik za sve bolesti koje su država i društvo naslijedili?

“Katolicizam može spasiti ljude od “Ateističkog Liberalizma” jednako malo što to može od Socijal Demokracije. Godine 1886 bilo je poslano kružno pismo predstavnicima na svim životnim područjima s pitanjima u odnosu na stanje radništva. Tri četvrtine od

odgovora objavilo je da se narod u vjerskom smislu “pogoršao,” ili “u potpunosti nestao,” ili “Katolicizam gubi svoj utjecaj sve više i više. Liege, sa svojih trideset i osam crkava i trideset i pet samostana vratio je beznađni odgovor; Brussels je objavio da je “devet desetina djece nezakonito, i nemoral je teško za opisati.” I sve je to tako, premda je Belgijski Socijal Demokrat, u ono mjeri u kojoj je uopće pohađao školu, bio učenik u Katoličkim Klerikalnim javnim školama, i u zemlji u kojoj je svake godine bilo iznešeno više od pola milijuna Katoličkih propovijedi i katehetskih predavanja. Zemlja, koja je sa pravom i razlogom bila nazvana “zemljom samostana i svećenstva” postala je Eldorado Društvene Revolucije.”

Ekstravagantne Pripreme Za Rat

Strah od nadolazeće revolucije vodi svaku naciju u “Svijetu Kršćanstva” na ekstravagantne pripreme za rat. Jedan metropolitanski časopis kaže, “Pet od vodećih nacija Evrope zaključalo je u posebnim riznicama 6,525,000,000 franaka u svrhu uništavanja ljudi i materijala u ratu. Njemačka je bila prva od nacija koja je napravila rezervni fond za tu smrtonosnu svrhu. Ona ima 1,500,000,000 franaka, Francuska ima 2,000,000,000 franaka, Rusija, unatoč pustošenju kolere i gladi, 2,125,000,000 franaka; Austrija, 750,000,000 franaka; Italija, najsiromašnija od svih, manje od 250,000,000 franaka. Ove ogromne sume novca su u stanju mirovanja. Oni nemogu ili neće biti taknuti, izuzev u slučaju rata. Njemački Car William rekao je da on bude rađe dopustio da ime Njemačke bude obeščašćeno financijski nego da takne i jednu marku iz ratnog fonda.”

Čak je 1895 Ratni Odjel SAD-a pripremio brojke koje su pokazale veličinu vojski stranih zemalja kako slijedi: Austro-Ugarska, 1,794,175; Belgija, 140,000; Kolumbija, 30,000; Engleska, 662,000; Francuska, 3,200,000; Njemačka 3,700,000;

Italija, 3,155,036; Meksiko, 162,000; Rusija, 13,014,865; Španjolska, 400,000; Švicarska, 486,000. Košta \$631,226,825 godišnje za održavanje tih vojnika.

Policijska snaga Sjedinjenih Država, kako je izvješteno od Sekretara Rata Zastupničkom Domu iste godine sadrži tijelo od 141,846 ljudi, dok u njenu dostupnu, ali neorganiziranu, vojnu snagu, ili ono što je u Evropskim zemljama, nazvano “ratnom opremom” zemlje, Tajnik stavlja 9,582,806 ljudi.

Dopisnik za *New York Herald*, vrativši se upravo sa putovanja u Evropi rekao je:

“Idući rat u Evropi, kad god da dođe, biti će od razornog nasilja koje je bilo nepoznato do sada. Svaki izvor prihoda bio je napet, ako ne i iscrpljen, za ratni učinak. Bilo bi beskorisno reći da svijet još nije vidio ništa slično, jer nikada prije nije imao takva destruktivna ratna sredstva. Evropa je veliki vojni tabor. Glavne Sile su naoružane do zuba. To je kombinacija općeg napora, a ne za paradu ili zabavu. Brojne vojske u najvišem stanju stege, oslanjajući se na njihove muškete ili uzde u ruci, čekaju u taboru ili polju za znak da krenu jedni protiv drugih. Rat u Evropi riješava samo jednu stvar definitivno, a to je potreba za drugim ratom.

“Rečeno je da su velike mirnodopske vojske jamstvo mira; to tako može biti na neko vrijeme, ali ne i na duge staze: jer oružana neaktivnost na tako ogromnoj skali uključuje previše žrtava, i teška bremena će neizbježno tjerati na akciju.”

Suvremena Ratna Oprema

Dopisnik *Pittsburgh Dispatch* piše iz Washington, D.C.:

“Kakva odvratna radoznalost trgovine su prodavnice oružja i projektila i ratobornih modela svih vrsta u različitim uglovima i kutevima Ratnih i Mornaričkih Odjela! Oni su razbacani i oskudni

za usporedbu, da budemo sigurni, ali su dovoljni da učine najviše nepromišljenim razmišljanje o tome čemu se mi približavamo, i što će biti kraj divnog poticaja izuma u pravcu oružja za uništenje ljudske vrste. Sve što imamo do sada, u ovom našem novom stoljeću, u smislu primjera takvih izuma, teško da se da usporediti u kamati ili volumenu sa jednom sobom ogromne zbirke u staroj Londonskoj kuli, ali je dovoljno da ispriča cijelu priču. Gledajući u u svu tu ubojitu mašineriju pojedinac bi pomislio da su se vladari svijeta odlučili na istrebljenje ljudske rase, umjesto na njeno poboljšanje i sačuvanje.

“Zajedno sa suvremenim izumima koji omogućuju jednom pojedincu da ubije 1000 u treptaju oka sirova su oružja tih jednostavnijih dana kada su se ljudi borili prsa u prsa u borbi. Ali mi ne trebamo ukazati na njih da pokažemo napredak u vještini ratovanja. Čak je i mašinerija korištena u nedavnim velikim ratovima sada zastarjela. Da građanski rat sutra počne u Sjedinjenim Državama, ili da mi postanemo uključeni u rat s nekom stranom zemljom, pomislili bi smo o uzimanju krila i borbi u zraku, kada bi se borili sa oružjem od prije četvrt stoljeća. Nekoliko pištolja i brodova koji su došli u modu sa završnim danima rata, preuređeni i poboljšani gotovo kao da nisu izvornog oblika, mogli bi biti upotrijebljeni pod nekim uvjetima, ali najveći dio ubojite mašinerije bio bi istisnut sa potpuno novim izumima, u usporedbi sa kojima bi najbolje od starog bilo slabo i potpuno nemoćno. Nikad se nisam toliko snažno podsjetio na taj napredak u domeni stravičnog do jučer kada mi je dok sam obavljao neke poslove na Mornaričkom Odjelu bio pokazan model i planovi novog Maxim automatskog mitraljeza. On (i Maxim puška sa drugim imenima) je zacijelo najgenijalniji i najzločestiji od sveg neobičnog oružja ratovanja nedavno izumljenog. Namjera je da ih se proizvede do veličine topa od šest inča, koji će automatski ispaljivati 600 rundi u minuti. To je, naravno, bilo nadmašeno, od Gatlinga i drugih puški, koje nose veoma male projekte, ali koje, u usporedbi sa Maximom, su nespretne za rad, zahtijevaju više poslužitelja, i mnogo su teže i

do sada manje točne. Jedan čovjek može raditi sa Maxim puškom, ili jedna žena, ili jedno dijete, što se toga tiče, i nakon što ju postave mitraljezac se može odšetati na brzi ručak dok je njegova puška uposlena sa ubijanjem nekoliko stotina ljudi. Mitraljezac sjedi na stolici na stražnjoj strani puške iza njenog neprobojnog štita, ako on želi koristiti jedan takav. Kada on želi pokositi vojsku u nekoliko minuta on jednostavno čeka sve dok navedena vojska ne dođe u položaj koji je povoljan za njegov rad. Zatim on povlači ručicu koja aktivira prvi uložak, i rad automatske mašinerije počinje. Eksplozija prvog uloška prouzročuje trzaj koji baca praznu ljusku iz pukotine, donosi drugu ljusku na svoje mjesto i ispaljuje. Trzaj te eksplozije čini slično djelovanje, i tako do u nedogled. To je ubijanje u stalnom pokretu.

“Jedan od izuma Gosp. Maxima je nazvan “bučnom puškom,” malo lakša stvar koja se može prenositi u nečijim rukama sa dovoljno streljiva da rastjera bilo koje obično mnoštvo sa ulica ili da ih ubije. Zanimljivo je kako je većina od nedavnih izuma na liniji izvjesnosti buntovničke rulje. Otkad se to izumitelj prometnuo u proroka? Pa, ta “bučna puška” može raditi brzinom od deset ubilačkih hitaca u sekundi, dok je strijelac cijelo vrijeme skriven, i u savršenoj sigurnosti, čak i od svjetine naoružane sa puškama ili čak sa pištoljima, pod uvjetom da ta ista svjetina ne zaključa da napravi zalet i uhvati pušku i mitraljezca. Čini se da su izumitelji poput Gosp. Maxima očekivali da će suvremena svjetina stajati na ulicama kako bi ih se pogodilo bez da djeluju obrambeno ili agresivno, i da neće stajati oko sigurnih uglova sa bombama, ili raznijeti ili spaliti grad u svom bjesnilu. Kako god da to bude, on je učinio sve što je mogao u smislu puške za svjetinu. Ovo malo oružje može nositi dovoljno municije sa sobom da pobriše ulicu u jednoj rundi, i u nekoliko sekundi, i s njome se može upravljati sa zidova ili prozora sa velikim pogonom kao i na otvorenoj ulici. Sa pokretom ruke može ju se okrenuti prema gore ili dolje ili ispod mitraljezca bez da ugrozi život ili ud tog koji je predan finoj umjetnosti ubijanja.

“Dok je to jedno od najnovijih i najrazornijih izuma, nikako iz

toga ne slijedi da je to posljednje ili najučinkovitije koje će biti osmišljeno. Postupno svanjiva u umu onoga čija je pažnja skrenuta na tu stvar da smo mi tek na početku sa time. Mi pokušavamo držati korak po pitanju obrane sa napretkom sredstava za učinkoviti napad, ali uzalud. Ne može se izgraditi brod da pluta a koji će izdržati eksploziju suvremenog torpeda. Nijedna nacija nije toliko bogata da gradi utvrde koje ne mogu biti uništene u kratkom vremenu sa najnovijim i uglavnom zločinačkim oblikom dinamičnog projektila. Balonima se sada može upravljati sa gotovo istim pogonom kao i brodom na vodi, i biti će intenzivno upotrebljeni, u ratovima koji će se uskoro dogoditi, za uništenje vojski i utvrda. Smrtonosna je mašinerija bila učinjena toliko jednostavnom i jeftinom da jedan čovjek može uništiti vojsku. Ako je jaki više potpuno opremljen da uništi slaboga, s druge strane slabi može postati dovoljno snažan da uništi i najjačega. Na objema stranama rat će značiti istrebljenje. Vojske na kopnu, čudovišta na moru i ratni kruzeri u zraku jednostavno će izbrisati jedan drugoga iz postojanja ako se uopće potuku.”

Međutim tu je još jedno nedavno poboljšanje. *The New York World* daje sljedeći izvještaj o pušci i barutu:

“Maxim, koji je napravio pušku, i Dr. Schupphaus, stručnjak za barut, izumili su novi top i barut za torpeda, koji će izbaciti veliku topovsku kuglu punu eksploziva na udaljenost od 16 km, i gdje ona udari razbit će u drva za potpalu sve unutar nekoliko desetaka metara.

“Otkriće je nazvano 'Maxim-Schupphaus sistem izbacivanja zračnih torpeda iz puški posredstvom posebnog baruta, koji započinje izbacivanje projektila sa niskim tlakom i pojačava njegovu brzinu održavajući pritisak kroz cijelu dužinu puške.” Patenti za sistem su bili uzeti iz Sjedinjenih Država i Evropskih zemalja.

“Posebni prah koji je bio korišten gotovo je čisti puščani pamuk, pomješan sa tako malim postotkom nitro-glicerina kao da

ne posjeduje nijedan od nedostataka praha nitroglicerina, i sačuvan od raspadanja kroz lagano mješanje sa ureom. Sasvim je sigurno za rukovanje, i može ga se tući sa teškim čekićem na nakovnju bez da eksplodira. Tajna te izvanredne snage leži u jednoj matematičkoj istini o kojoj nitko prije nije razmišljao. Visoko eksplozivni prah je sada utovaren u top u obliku pruga, malih kockica ili čvrstih valjkastih šipki od jedne polovine do tri četvrtine inča u promjeru, nekoliko metara u dužinu i izgleda poput snopa štapića tamnog pčelinjeg voska. Kada je prah dotaknut krajevima i obodom svakog štapa prah se odmah užari i gori prema središtu.

“Volumen plinova nastalih izgaranjem raste sve manje, zato što je manja površina gorenja, i kako je volumen plina taj koji daje brzinu projektilu izbačenom iz puške, gubitak brzine je neizbježna posljedica. Projektil ne ide tako daleko kao što bi da je pritisak plinova povećan, ili barem bio održavan.

“U svakom komadu Maximovog i Schupphausovog baruta je puno malih rupa koje idu cijelom dužinom štapa. Kada je barut zapaljen plamen se odmah širi ne samo po obodu svakog štapa, nego i kroz otvore isto tako. Te male rupe izgore tolikom brzinom da je razlika u volumenu eksplozivnih plinova generirana na početku i na kraju otvora puške u omjeru šesnaest na jedan.

“Projektil prema tome napušta pušku sa strašnom brzinom, i svaka mala rupa u šipkama baruta ima svoj udio u požurivanju istoga na njegovoj misiji uništavanja kilometrima daleko od scene. Sa velikom puškom pustoš koja se dogodi sa tim novim čudom suvremenih ubojnih sredstava bila bi nesaglediva. Taj novi smrtonosni barut bio je aktiviran u poljskim topovima i na teškim puškama za obalnu obranu na Sandy Hooku sa iznenađujućim rezultatima. Iz desetoinčne puške napunjene sa 58 kg tog baruta, projektil težine 259 kg bio je izbačen na daljinu više od 12 km u more. Pritisci na šipke praha bile su više ujednačenije od bilo kojih koji su ikada bili zabilježeni, što je vrlo važna stvar u odlučivanju

vrijednosti visoko eksplozivnog praha. Bez jedinstvenih pritisaka točnost cilja je nemoguća.

“Velika puška koju Gospoda Maxim i Schupphaus žele napraviti biti će dvadeset inča puška, posebno prilagođena za obalnu obranu. Ta će puška pokazati neke osobitosti. Ona neće biti izgrađena, to jest, sastavljena od mnogih komada čelika vezanih zajedno, nego će se sastojati od jedne tanke čelične cijevi oko 1 m, sa stijenkama ne više od dva inča debljine, u izrazitoj suprotnosti sa minobacačima čije su stijenke napravljene od osam do deset inča debljine radi odupiranja pritisku pražnjenja. Trzaj puške će biti nadoknađen sa hidrauličnim odbojnicima ispod, sadržavajući vodu i ulje. Dvadeset inča puška te vrste, koristeći novi barut, može biti postavljena na ulaz u luku New Yorka, ili u Ft. Washington ili Ft. Wadsworth i obuhvatiti cijelo more u omjeru od oko 16 km. Toliko su jednoobrazni pritisci i dobivena brzina da je moguća predivna točnost pucanja. Jedino će biti potrebno istrenirati pušku na bilo kojem brodu koji je na nišanu unutar tog radijusa da se osigura njegovo potpuno uništenje. Količina izbačenog eksploziva biti će dovoljna da potopi ratni brod ako projektil eksplodira u vodi unutar 15 metara od njegove strane. Na daljini od 46 metara potres nastao od projektila teškog 68 kg bio bi dovoljno ozbiljan da prouzroči opasne pukotine i da onesposobi brod.”

Dr. R.J. Gatling, izumitelj prekrasne strojnice koja nosi njegovo ime, rekao je, sa obzirom na novi izum bezdimnog baruta:

“Ljudi još nisu obrazovani da cijene ogromnu revoluciju u budućem ratovanju prouzročenu sa izumom bezdimnog baruta. To je već učinilo zastarjelim između 3,000,000 i 4,000,000 mušketa u Evropi, koje su bile napravljene da gađaju crnim barutom, da ne govorimo o milijunima patrona, koje će sve zemlje koje to posjeduju biti spremne prodati to za pjesmu. Tu je velika količina izgubljenog kapitala, ali to je neizbježan rezultat napretka. Naše vojne puške u ovoj zemlji uskoro će biti u zastarjeloj kategoriji, jer da bi se držalo korak sa ostatkom svijeta mi ćemo također trebati usvojiti bezdimni

barut. Puška napunjena s njime poslat će metak dva puta više od onog što bi crni barut. I naravno, novi izum mijenja vojne taktike u cijelosti, jer u bitkama budućnosti trupe vojnika se neće masovno pokazivati neprijatelju. Otvoreno ratovanje, kao što je bilo uobičajeno kroz sve vijekove, stvar je prošlosti, jer to bi značilo potpuno istrebljenje. Da je bezdimni barut bio korišten tijekom posljednjeg građanskog sukoba, rat između Država ne bi trajao niti devedeset dana.

“Koja je razlika između brzo gađajuće puške i mitraljeza?”

“Brzo gađajuća puška ne počinje pucati sa brzinom mitraljeza. Prvo je obično jednog barela i napunjeno je s granatama. To je velika puška za torpedne čamce, ali petnaest puta u minuti je prilično dobro vrijeme za jednu od njih. Mitraljez vrste Gatling ima šest do dvanaest barela, i sa trojicom ljudi da rukuju s njim, praktički nikada ne prestaje pucati, jedan plotun nadomješta se s drugim brzinom od 1200 ispuštanja u minuti. Ta trojica ljudi mogu ubiti više nego cijela brigada naoružana sa staromodnim mušketama.”

Pisac u *Cincinnati Enquirer* kaže:

“Fizionomija idućeg rata, kad god da se desi, preuzet će potpuno nova obilježja, i toliko užasna da će ostaviti zauvijek prijekor barbarizma urezan na čelo civilizacije. Nove vojne organizacije koje imaju početverostručene vojske, bezdimni i užasan novi barut kojemu ništa ne može odoljeti, sadašnju munjevitu artiljeriju i magazine pušaka koje će sada prizemljiti vojske kao kada tornado potrese jabuke sa stabla, promatračnice u balonima i balonske baterije koje će baciti mase baruta na gradove i tvrđave, ostavljajući ih opustošenima za kratko vrijeme i mnogo više učinkovitije od bombardiranja; pomične željeznice za topništvo, električno svjetlo i telefon, itd., preokrenuli su sve taktike ratovanja. Idući će rat biti vođen po sasvim drugačijem sistemu, koji još nije bio isproban, i iz kojega će proizići velika iznenađenja. “Mi se naoružavamo za obranu, ne za napad,” kaže svaka sila; “naša je snaga naša zaštita: ona nameće mir našim bližnjima i nadahnjuje sve sa odgovarajućim poštovanjem prema nama.”

“Međutim, svaka sila slijedi istu politiku, što je jednako reći da je sve golemo i ubojito pokazivanje usmjereno samo da zaštiti mir od kandži rata. Premda bi to bio vrhunac ironije, Ja iskreno vjerujem u to, zato što je to očito, i ja smatram da je mir dobro čuvan od rata sa istim oruđem potonjega, odnosno sa bojazni koja je uzrokovana sa njihovom veličinom i ružnoćom. Međutim ta neprestana naoružavanja su poput stalno upijajućeg vrtloga u kojega upada javna sreća, i ide, takorekuć, da napuni vulkan bez dna u obliku eksplozivne tvari. Koliko god da je neobično, ali to je prava situacija. Evropa leži na ogromnom vulkanu kojeg si je sama iskopala, i koji je mukotrпно napunjen sa najopasnijim elementom. Ali svijesna njegove opasnosti, ona marljivo čuva sve ugarke podalje od kratera. Ali kad god se njezin oprez opusti i dogodi se eksplozija, zamisli to, cijeli svijet će osjetiti šok, i drhtanje. Divljaštvo će izložiti toliko mnogo ružnoće da će se sveopće prokletstvo proširiti s jedne nacije na drugu, i prouzročit će da narodi smisle neka sredstva dostojna našeg vremena da riješe međunarodne stvari, i rat će biti pokopan njezinim vlastitim rukama ispod ruševina koje će ona podići.”

Još Jedna Puška Za Održavanje Mira

Objavite ovo po narodima, oglasite rat, podignite junake neka dođu i idu svi vojnici. Raskujte raonike svoje na mačeve, i srpove svoje na koplja; ko je slab, neka reče: junak sam. (Joel 3:10)

Što će naskoro značiti ići u rat može se pretpostaviti iz opisa puške koji je dat dolje. U povezanosti sa tom pripremom za rat između nacija nemojmo previdjeti činjenicu da se vladavine i generali počinju bojati svojih vojski. Kao što je milicija odbila služiti u Ohio u povezanosti sa poremećajima štrajka, i kao što su se marinci pobunili protiv vlade u Brazilu, i vojnici u Portugalu protiv svojih generala, tako bi uskoro moglo biti i u svakoj zemlji u svijetu.

Njemačka sa svojom velikom vojskom postaje ustrašena

zato što si Socijalizam postupno utire put među vojnike. I čak se u Velikoj Britaniji nedavno smatralo potrebnim razoružati neke od milicije ili slobodnjačke milicije. Tajna sveg tog neposluha je spoznaja, i iza spoznaje leži obrazovanje, i iza obrazovanja tiskare i Božja veličanstvena prosvjetljujuća moć, koja podiže veo neznanja i priprema čovječanstvo za veliki dan Mesije sa njegovim uvodom nevolje.

Mi smo se prije nekog vremena pitali kako će ustanak, takav kakvog Sveto Pismo izgleda podrazumijeva, ikada moći pomesti cijelu zemlju; kako će anarhija biti oslobođena unatoč sve kombinirane moći i utjecaja kapitala i civilizacije koji joj se suprotstavljaju. Međutim mi sada vidimo da obrazovanje (spoznaja), utire put za najveću svjetsku katastrofu, na koju čini se Sveto Pismo ukazuje da se može očekivati unutar nekoliko sljedećih godina. Mi sada možemo vidjeti da bi se isti ti ljudi koji su bili obučavani da koriste najnovije aparate za uništenje ljudskog života mogli naći među onima koji imaju naboj i brigu za oružarnice i ratnu municiju. Sljedeće je članak koji ukazuje na:

“Ova puška, koja teži manje od 9 kg, i s kojom se rukuje kao sa običnom lovačkom puškom, sipa mlaz metaka kada je u akciji brzinom 400 hitaca u minuti. Novo oružje je nazvano Benet-Mercier, te je Francuski izum. Ima kundak koji se stavlja na rame. U akciji vojnik leži na zemlji, stavljaajući pušku na dva oslonca. To daje prednost u sigurnosti naspram Hiram Maxim brzo pucajućim modelom, budući da je operater te puške prisiljen stajati kada ju puni. To ga stavlja na puni vidik neprijatelju—ili umjesto toga stavlja trojicu ljudi na vidik, jer troje se zahtijeva za rukovanje tim težim oružjem.”

Proročantvo Joela (3:9-11) se je zasigurno počelo ispunjavati u predivnim pipremama za rat koje su sad bile učinjene među narodima. Proročanski, on je izrazio osjećaje

ovih vremena, govoreći, “Objavite ovo po narodima, oglasite rat, podignite junake neka dođu i idu svi vojnici. Raskujte raonike svoje na mačeve, i srpove svoje na koplja; ko je slab, neka reče: junak sam. Skupite se i hodite, svi narodi unaokolo.” Nije li to svijetom raširena objava sadašnjeg vremena? Nisu li se moćni i slabi ohrabрили za dolazeći sukob? Zar i tobožnja Crkva Kristova ne postrojava mladiće i nadahnjuje ih sa duhom rata? Zar ljudi koji bi inače išli za svojim plugom i obrezivali stabla umjesto toga kuju i rukuju oružjem rata? I zar sve nacije ne okupljaju svoje moćne vojske i iscrpljuju svoja financijska sredstva preko snage duge izdržljivosti, da se tako pripreme za prijeke potrebe rata—veliku nevolju za koju vide da se brzo približava?

Sjedinjene Države Jedinstvene u Svom Položaju, Ipak im se prijeti Sa Još Ve im Zlima Od Starog Svijeta

Položaj Sjedinjenih Američkih Država među narodima je jedinstven u gotovo svakom pogledu; i to u tolikoj mjeri da su neki skloni gledati na ovu zemlju kao na posebno dijete božanske providnosti, i misliti da će u slučaju svijetom raširene revolucije ona umaknuti. Međutim takva zamišljena sigurnost nije u skladu sa zdravim prosuđivanjem, s obzirom bilo na znakove vremena ili na izvjesna djelovanja onih pravednih zakona odmazde po kojima su nacije, isto tako kao i pojedinci, suđeni.

Da su osobite okolnosti otkrića tog kontinenta i sađenja te nacije na njenu neobrađenu zemlju, da udišu njen svježiji zrak i razviju njene prekrasne resurse, bile korak u pravcu božanske providnosti, misaoni i nepristrani čovjek ne može sumnjati. Vrijeme i okolnosti svi ukazuju na to. Emerson je jednom

rekao, “Naša cijela povijest izgleda poput posljednjeg napora Božanske Providnosti u korist ljudske rase.” Međutim, on to ne bi bio rekao, da je razumio božanski plan vjekova, u svijetlu kojega je posve jasno da to nije “posljednji napor božanske providnosti,” nego jako dobro definirana karika u lancu providonosnih okolnosti za ostvarenje božanske namjere. Ovdje je bilo dano utočište za potlačene iz svih zemalja od tiranije građanskih i crkvenih despotizama. Ovdje je, odvojeno od starih despotizama velikom oceanskom pustinjom, duh slobode našao mjesto za disanje, i eksperiment popularne vladavine postao je stvarnost. Pod tim povoljnim okolnostima veliko djelo Evanđeoskog doba—izabiranje prave Crkve—bilo je uvelike olakšano; i mi ovdje imamo svaki razlog za vjerovati da će velika žetva doba biti sakupljena.

Ni u jednoj drugoj zemlji nije blagoslovljena poruka žetve mogla biti—plan vjekova i njegova vremena i razdoblja i prednosti—toliko nesputana u svojem objavljivanju i toliko naširoko i slobodno razglášena. I nigdje, izuzev pod slobodnim institucijama ove povoljne zemlje, je toliko mnogo umova bilo dovoljno oslobođeno iz okova praznovjerja i vjerskog dogmatizma kako bi bili u stanju primiti istinu sada pravovremenu, i zauzvrat nositi naširoko njene radosne novosti. Mi vjerujemo da je iz tog razloga Božja providnost, u jednoj mjeri, bila nad ovom zemljom. Postoji djelo koje se treba napraviti za njegov narod ovdje koje ne bi moglo tako dobro biti napravljeno drugdje, i stoga kada je ruka tlačenja nastojala prigušiti duh slobode, bio je podignut Washington da predvodi osiromašene ali odvažne ljubitelje slobode u nacionalnu neovisnost. I kada je opet naciji prijetio poremećaj, i kada je došlo vrijeme za oslobođenje četiri milijuna robova Bog je podignuo drugi hrabar i plemeniti duh u osobi

Abrahama Lincolna, koji je presjekao okove zarobljenih i sačuvao jedinstvo nacije.

Ipak nacija kao nacija, nije, i nikada nije imala, bilo kakve tvrdnje o božanskoj providnosti. Providonosna uplitanja u neke od njenih poslova bila su samo u interesu Božjeg naroda. Nacija, kao nacija, je bez Boga i bez nade u vječnost kada je Bog, kroz nju, služio svojim vlastitim mudrim namjerama za svoj narod—kada je sakupljao “svoje izabrane.” Nakon toga će vjetrovi velike nevolje moći puhati na nju, kao i na druge nacije, zato što je i ona poput njih, jedna od “kraljevstava ovog svijeta” koji moraju ustupiti mjesto Kraljevstvu Božjeg dragog Sina.

Dok su uvjeti masa stanovništva ovdje mnogo povoljniji od onih u drugim zemljama, postoji cijjenje udobnosti i individualnih prava i prednosti ovdje među siromašnijim klasama koje ne postoji u jednakoj mjeri u bilo kojoj drugoj zemlji. U ovoj zemlji, iz redova njenih najskromnijih građana, prožetih duhom njenih institucija—duhom slobode, ambicije, industrije i inteligencije—su došli mnogi od najmudrijih i najboljih državnika—predsjednici, zakonodavci, odvjetnici, pravnici i ugledni ljudi svake vrste. Nije ovdje nasljedna aristokracija uživala monopol ureda korporacija ili profita, nego djeca najponiznijeg putnika mogu težiti ka nagradama časti, bogatstva i unapređenja i osvojiti ih. Kojem Američkom školarcu nije bilo ukazano na mogućnost da jednog dana postane predsjednik zemlje? U stvari, na sva postignuća velikih ljudi iz svakog staleža se gledalo kao na buduće mogućnosti Američke mladeži. Ništa u duhu njenih institucija nikada nije provjeravalo takvu ambiciju; nego baš naprotiv, to se uvijek stimuliralo i poticalo. Utjecaj tih otvorenih avenija prema najvišim i ka svim srednjim položajima časti i pouzdanja u

naciji bilo je prema uzdizanju svega naroda, od najnižih slojeva prema gore. To je potaknulo želju za obrazovanjem i kulturom, i isto tako kao i zahtijeve obrazovanja i kulture. Besplatni školski sustav je u velikoj mjeri udovoljio tom zahtijevu, dovodeći sve klase u inteligentni kontakt kroz dnevnu štampu, knjige, časopise, itd., omogućujući im tako, kao pojedincima, da usporede bilješke i da prosude za sebe sva pitanja od interesa, i da u skladu s time imaju vlast nad njihovim utjecajem u nacionalnim stvarima korištenjem glasova.

Suvereni narod, tako dostojanstven i doveden do cijenjenja prava ljudskosti, je stoga prirodno jedan od prvih koji se opire, i to vrlo odlučno, bilo kakvim naizglednim tendencijama da obuzdaju svoju ambiciju ili da ograniče svoja djelovanja. Čak i sada, bez obzira na liberalni duh njenih insitucija i ogromnih prednosti koje su stekle sve klase u naciji, svijest masa počinje razlučivati utjecaje koji su na djelu koji su odavna bili namjenjeni da ih dovedu u ropstvo, da im se otmu njihova prava kao slobodnih ljudi i da im se uskrate blagoslovi darežljive prirode.

Kod Američkog naroda je probuđen osjećaj opasnosti za njihove slobode, i potaknuti su na djelovanje s obzirom na takvu opasnost, sa snagom koja je bila njihovom označenom karakteristikom u svakoj grani industrije i u svakoj aveniji trgovine, premda stvarni uzroci njihove opasnosti nisu bili dovoljno razabrani od masa da usmjere svoje snage mudro. Oni jedino vide da nagomilano bogatstvo osiromašuje mnoge, utječući na zakonodavstvo kako bi se još više gomilali bogatstvo i moć u rukama nekolicine, i tako stvarajući aristokraciju bogatstva čija će se vlast s vremenom pokazati despotskom i nemilosrdnom kao i bilo koji despotizam Starog svijeta. Ajme dok je to, previše istina, to nije jedina opasnost.

Vjerski despotizam, o čijoj se punoj mržnje tiraniji može najbolje suditi kroz izvještaje o prošlim vremenima njene moći, također prijeti ovoj zemlji. Ta opasnost je Rimokatoličanstvo.* Ipak ta opasnost općenito nije prepoznata, zato što Rim ovdje osvaja sa lukavom vještinom i osnovnim laskanjem. Ona isповijeda veliko divljenje za tri institucije i samoupravu Sjedinjenih Država; ona se udvara i flertuje s Protestanstkim “hereticima” koji čine tako veliki dio inteligentne populacije, i sada ih naziva njenom “odvojenom braćom,” za kojom ona ima “besmrtnu ljubav”; no ipak, u isto vrijeme, ona stavlja njenu ljepljivu ruku na javni školski sustav, kojeg ona jedva čeka pretvoriti u instrument za daljnje promicanje njenih doktrina i proširenje njenog utjecaja. Njen se utjecaj osjeti i u političkim i vjerskim krugovima, stalni val imigracije u ovu zemlju su većinom njeni podanici.

Opasnost Rimokatoličanstva za ovu zemlju predividio je Lafayette, koji je, premda i sam Rimokatolik, pomogao da pobjedi, i uvelike zadivljeno, sloboda za ovu zemlju. On je rekao, “Ako će slobode Američkog naroda ikada biti uništene, oni će pasti od ruku Rimskog svećenstva.” Tako od nagomilanog bogatstva, od Rimokatoličanstva i od imigracije, mi vidimo velike opasnosti.

Ali ajme! lijek koji će mase na koncu primjeniti biti će gori od bolesti. Kada društvena revolucija dođe ovdje, doći će sa svim previranjima i nasiljem koje Američka snaga i ljubav prema slobodi može baciti u nju. Stoga, nipošto nije nerazumno očekivati da će ova zemlja umaknuti sudbini svih nacija tzv. Kršćanstva. Kao i sve ostale, i ona je osuđena na propast, prevrat i anarhiju. Ona je također dio Babilona. Duhu

---

*Svezak Dva, Poglavlje 10

slobode koji je ovdje bio potaknut kroz nekoliko naraštaja, već se prijeti sa divljaštvom sa brzinom i žestinom koji su bez premca u starom svijetu, i neobuzdanim sa još učinkovitijim instrumentima monarhijskih vlada.

Da mnogi bogati ljudi to vide, i da do neke određene mjere osjećaju strah da bi prijeteeće nevolje mogle najprije ovdje kulminirati, očito je iz različitih pokazatelja, od kojih je sljedeće, iz *The Sentinel*, Washington, D.C., od prije nekoliko godina, primjer:

“ISELJAVANJE IZ SJEDINJENIH DRŽAVA—Gosp. James Gordon Bennett, vlasnik *New York Herald*, kaže *National Watchman*, boravio je toliko dugo u Evropi pa da bi se smatrao strancem. Gosp. Pulitzer, vlasnik *New York World*, rečeno je da je uzeo trajno prebivalište u Francuskoj. Andrew Carnegie, milijunaški kralj željeza, kupio je dvorac u Škotskoj i pravi ga svojim domom. Henry Villard, Sjeverno Pacifički Željeznički magnat, prodao je svoje udjele i otišao trajno u Evropu sa oko \$8,000,000. W. W. Astor se odselio iz New Yorka u London, gdje je kupio veličanstvenu rezidenciju i napravio molbu da postane Britanskim podanikom. Mr. Van Alen, koji si je nedavno osigurao da bude ambasador u Italiji sa \$50,000 doprinosa fondu za Demokratsku kampanju, stranac je svim namjerama i svrhama, i izjavljuje da je ova zemlja neprikladna za njega kao gospodina da živi u njoj.”

Ali uzalud se traži zaštitu i sigurnost pod bilo kojim od kraljevstava ovog svijeta. Svi sada dršću od straha i uzbune, i shvaćaju svoju nesposobnost da se nose sa moćnim, naglašenim silama s kojima će se imati baviti kada stigne užasna kriza. Tada će zaista “ponositi ljudski pogledi biti poniženi i uznositost će ljudska biti oborena.” “U taj dan[koji je sada veoma blizu—čak pred vratima] će čovjek svoje

srebrne idole i svoje idole od zlata...pobacati...krticama i slijepim miševima da ode u pukotine stijena i na vrhove hrapavih litica, zbog straha GOSPODINOVA i zbog slave njegova veličanstva, kada on ustane da strahovito potrese zemlju.” (Iza. 2:17-21)

Tada će “sve ruke klonuti, a koljena će svima malaksati. U kostrijet će se odjenuti, trepet će ih obuzeti, sva će lica sramota pokriti, sve će im glave očelavjeti! Srebro svoje pobacat će na ulice, a zlato će smatrati izmetom: u dan srdžbe Jahvine ni srebro ni zlato neće ih izbaviti.” (Ezek. 7:17-19)

Od male će koristi biti zaštita koju bi bilo koja vladavina mogla pružiti, kada se sudovi Gospodnji i plodovi njihovih ludosti nagomilaju na sve njih. U njihovom ponosu moći oni su si “nagomilali gnjev za dan gnjeva:” oni su sebično težili za bogaćenjem nekolicine, i nisu se obazirali na vapaje siromašnih i potrebitih, i njihovi su vapaji doprli do ušiju Gospodina nad vojskama, i on je prihvatio njihov slučaj; i on objavljuje, “Kaznit ću svijet za zloću, bezbožnike za bezakonje, dokrajčit ću ponos oholih, poniziti nadutost silnika Rjeđi će biti čovjek neg` žeženo zlato, rjeđi samrtnik od zlata ofirskog.” (Iza. 13:11,12)

Tako nam je zajamčeno da će Gospodinovo providonosno uplitanje u konačnoj katastrofi donijeti izbavljenje potlačenima. Životi mnoštva tada neće biti žrtvovani niti će se produžiti nejednakosti u društvu kakve sada postoje.

Uistinu ovo je prorečeno vrijeme tjeskobe nacija u neizvjesnosti. Glas nezadovoljnih masa je prikladno simboliziran sa hukom mora, i srca misaonih ljudi klonu od straha zbog užasne nesreće za koju sada svi vide da se brzo

približava; jer sile nebeske(sadašnje vladajuće sile) su bile užasno uzdrmane. Uistinu neki, poučeni kroz te znakove, i prizivajući u misli biblijski redak, “Evo, dolazi s oblacima,” već počinju sugerirati *prisutnost* Sina čovječjeg, iako oni uvelike pogrešno razumiju temu i Božji lijek.

Prof. Herron u predavanju kojeg je imao u San Franciscu rekao je na temu “Kršćanski Preporod Nacije”—“KRIST JE OVDJE! I SUD JE SADA! Naše društveno uvjerenje u grijeh—teška ruka Božja na savjesti—to pokazuje! Ljudi i institucije bivaju suđeni s njegovim učenjima!”

Međutim usred sveg potresanja zemlje (organiziranog društva) i nebesa (crkvenih vlasti) oni koji u tome razabiru rad božanskog plana vjekova raduju se u jamstvu da će ovo užasno potresanje biti posljednje koje će zemlja ikada imati ili trebati; jer kao što nam Apostol Pavao jamči, to označava *uklanjanje* uzdrmljivih stvari—da one stvari koje se ne mogu uzdrmati—Kraljevstvo Božje, Kraljevstvo svjetla i mira—mogu ostati. Jer naš je Bog vatra koja proždire. U svom gnjevu on će progutati svaki sistem zla i tlačenja, i on će čvrsto ustanoviti istinu i pravednost na zemlji.

Povik “Mir! Mir! Kada nema mira”

No, bez obzira na očiti sud Božji na svim nacijama, bez obzira na činjenicu da obujam svjedočanstva od brojnih svjedoka pritišće sa neodoljivom logikom protiv cijelog sadašnjeg uređenja stvari, i da su presuda i kazna očekivani sa gotovo sveopćim strahom, postoje oni koji namjerno pokrivaju

svoje strahove povicima “Mir! Mir!” kada nema mira.

Takva objava, u kojoj su sudjelovale sve nacije tzv. Kršćanstva bilo je ono što je izišlo od velikog pomorskog prikaza povodom otvaranja Baltičkog Kanala. Kanal je bio projicirao djed sadašnjeg Njemačkog Cara, i njegov otac je počeo posao, za korist Njemačke trgovine, isto tako kao i za njenu mornaricu. Sadašnji Car, koji vjeruje u mač kao lijek za poremećaje mira koji nikada neće iznevjeriti, i koji se oslanja na top i barut, odlučio je učiniti otvaranje završenog kanala prigodom velikog međunarodnog proglašenja mira, i veličanstvenim prikazom potencijala na kojima on mora počivati. U skladu s time, on je pozvao sve nacije da pošalju predstavničke ratne brodove (mirotvorce) na veliku Mornaričku Paradu kroz Baltički Kanal 20 Lipnja, 1895.

U odgovoru na taj poziv tamo je došlo više od stotinu plutajućih čeličnih utvrda, uključujući dvadeset divovskih “ratnih brodova,” tehnički tako nazvanih, svi u potpunosti naoružani, i svi u stanju brzine 31,48 km/h. “Teško je,” rekao je London *Spectator*, “shvatiti takvu koncentraciju moći, koja može u nekoliko sati zbrisati najveće luke iz postojanja, ili počistiti komercijalne flote svijeta na dno oceana. U stvari, nema ničega, na primorju svijeta što bi se moglo čak i pretvarati da se odupire takvoj sili; i Evropa, koju se smatra entitetom, može se prilično izraziti da je nepobjediva na moru i neodoljiva...Flota okupljena u Kielu bila je najvjerojatnije najveće utjelovljenje moguće sile za borbu, pod uvjetom da borba nikada ne bi trajala duže od svojih eksplozivnih skladišta.”

Trošak plovila i njihovog naoružanja iznosio je stotine milijuna dolara. Jedan pozdrav, ispaljen istovremeno od 2,500 pušaka, potrošio je u trenu tisuće dolara vrijednog baruta; primanje različitih gostiju koštalo je Njemački narod \$2,000,000. Govori Njemačkog Cara i stranih predstavnika bavili su se s “novom erom mira” uvedene sa otvaranjem velikog kanala i suradnje nacija koja je bila demonstrirana. Međutim fer govori, i snažna rika topništva s kojom su kraljevi i carevi objavili Mir! Mir! s prijetnjama osvete bilo kome tko odbije njihove uvjete, nisu bili protumačeni od strane ljudi kao ispunjenje proročanske poruke “na zemlji mir, prema ljudima dobra volja.” To nije imalo umirujućii učinak na socijalistički element; to nije sugeriralo lijek za izlječenje duštvenih poremećaja, za olakšanje briga ili smanjivanje tereta masa siromašnih i nesretnih; niti je dalo ikakvo jamstvo dobre volje na zemlji, niti je pokazalo kako bi dobra volja mogla biti osigurana i održana, bilo između nacije i nacije, ili između vlada i naroda. Bila je to stoga velika farsa, velika, odvažna, nacionalna laž; i ljudi su ju takvom smatrali.

The London *Spectator* izrazio je osjećaje misaonih ljudi s obzirom na pokazivanje u sljedećem istinitom komentaru:

“Ironija situacije je vrlo oštra. Bio je to veličanstveni festival mira i konstruktivne industrije, međutim njegova najveća slava bila je prisutnost flota pripremljenih na veliku žrtvu blaga i snage samo za rat i razaranja. Oklop nema smisla, osim ako nije moćan stroj za pokolj. Postoji samo jedna fraza koja opisuje u potpunosti ljepotu te “miroljubive” flote, a to je da ona može u jednom danu uništiti bilo koju luku na zemlji, ili potopiti komercijalnu mornaricu svijeta, ako se okupi pred njome, na dno mora. I koje dubine ljudske mržnje su

bile sakrivene ispod sveg tog fer pokazivanja ljudskog prijateljstva! Jedna eskadrila bila je Francuska, i njeni su časnici bili zaduhani osvetom na tog likujućeg Cara zbog komadanja njihove zemlje. Druga je bila Ruska, i njeni Admirali mora da su bili svjesni da je njihov najveći neprijatelj i rival bila Sila kojoj su oni tako razmetljivo davali čast, i koja je samo dan prije prekršila pomorska pravila kao kompliment Carevom najupornijem i opasnijem neprijatelju. Treća je bila Austrijska čiji je gospodar bio istjeran od vlasti koja je napravila kanal, i istisnut iz svoje provincije kroz koju je kanal u cijeloj svojoj dužini imao svoj put. I bili su tamo brodovi iz Danske, s kojih je Holstein bio istjeran od njihovih sadašnjih vlasnika, i iz Nizozemske, gdje se svaki čovjek boji da će jednog ili drugog dana Njemačka, sa drugim osvajanjem, steći udarcem, kolonije, trgovinu i prekomorsku karijeru. Car je govorio o miru, Admirali su se nadali miru, svjetska štampa u zboru objavljuje da je mir, ali sve u tom pokazivanju govori o upravo prošlom ratu, ili o ratu koji jednog ne tako dalekog dana, će doći. Nikada u ovom svijetu nije bila takva veličanstvena ceremonija, ili jedna toliko prožeta uzduž i poprijeko sa mrljom neiskrenosti.”

The New York Evening Post komentirao je kako slijedi:

“U samom okupljanju ratnih brodova očit je duh drugačiji od miroljubivog. Svaka država šalje svoje najveće brodove i najteže puške, ne samo kao čin dobre volje, nego također kao i vrstu međunarodnog pokazivanja zubi. Britanska mornarica šalje deset od svojih najmoćnijih plovila samo kao primjer onoga što ima u pričuvi, i sa izrazom kojeg je jednom netko rekao, “Budite upozorene na vrijeme, O vi nacije, i nemojte izazivati gospodaricu mora.” Francuske i Ruske eskadrole, na sličan način, stavljaju svoje najružnije namrštenje da domaćin William ne bi pretpostavio u veselom raspoloženju da napravi previše prijateljske napretke. Naši Američki brodovi pridružuju se floti s osjećajem koji nedvojbeno potiče mnoge od časnika i mornara na brodu da je vrijeme da ponositi Evropljani nauče da postoji rastuća pomorska sila preko mora s kojom bi bilo bolje ne šaliti se.”

“Poseban zrak komičnosti pridodaje se prisutnosti Francuza i Rusa. Kao ljubitelji međunarodnog mira, posebno kao ljubitelji Njemačke, oni su uistinu komični. Bijes oko stvari u nekim dijelovima Francuske je velik...

“Ali najupadljivija neiskrenost kod svih mogla se vidjeti u otvaranju samog kanala Kiel. On je posvećen “prometu svijeta.” Otud njegov međunarodni značaj, otud svo radovanje i slavljenje. Ali što Njemačka i Francuska i druge kontinentalne Sile zaista misle o prometu svijeta? Zašto upravo ovog trenutka, kao i prošlih dvadeset godina, oni naprežu svaki živac da sputaju i spriječe i smanje koliko god je to moguće slobodnu trgovinsku interakciju među nacijama...Sve dok taj restriktivan duh trgovinskog neprijateljstva i ljubomore ne prođe, ili se istroši kao providni apsurd, vi možete otvoriti koliko god hoćete međuoceanskih kanala, ali vi ne možete uvjeriti razuman narod da je vaš govor o njihovom značaju za međunarodan dobar osjećaj i opću ljubav prema miru išta drugo do malo prozirne neiskrenosti.”

The Chicago Chronicle je rekao:

“Čisti je barbarizam, ova parada u Kielu. Održana u slavlju djela mira, ona poprima oblik veličanja rata. Tamo se sastaju smrtni neprijatelji, pokazujući svoja oružja dok skrivaju svoje neprijateljstvo iza prisilnog prijateljstva. Topništvo planirano za rat pucalo je s ljubaznošću. Sam Car hvali pokazivanje oružja. “Oružana sila koja se je okupila u luki Kiel,” on je rekao,”treba u isto vrijeme služiti kao simbol mira i suradnje svih Evropskih naroda za unapređenje i održavanje Evropske misije civilizacije.” Iskustvo se suproti ovoj teoriji. Onaj koji ima pušku želi pucati s njom. Država koja je prikladna za rat želi napraviti rat. Jedna ozbiljna prijetnja Evropskom miru danas je činjenica da je svaka Evropska država pripremljena za rat.

“Kopanje kanala Kiel bila je odvojena služba civilizaciji; način njegovog proslavljanja počast je barbarstvu. Teoretski, bio je iskopan, da ohrabri pomorsku trgovinu, i većina od brodova okupljenih da proslave njegov završetak, bila je vrste

poznate kao razarači trgovine.”

Prema *The St. Paul Globe*, kraljevsko visočanstvo i prednost umjesto industrije, bili su na izložbi u Kielu. Rekao je:

“Koje je mjesto flote ratnih brodova danas u unapređenju civilizacije? Koje su to piratske flote koje trebaju biti pometene sa otvorenih mora? Koja lošija i divlja nacija postoji kojoj možemo prenijeti prosvjetljujući utjecaj suvremene civilizacije bacajući na nju tragačka svjetla eskadrile ratnih brodova? Postoji samo jedan napad u ovom trenutku u kojemu nacije mogu ujediniti svoje snage od srca pod izgovorom da rade za suvremenu civilizaciju. Ipak nijedna od vladi koja je bila predstavljena u Kielu ne bi se usudila da predloži oružani savez sa drugima u svrhu protjerivanja iz Evrope gnusnih i okrutnih Turaka.

“Da li bi sukob između sjajnih ratnih brodova, ili bilo koje od dvije nacije predstavljene u Kielu, pomogao na bilo koji način stvari civilizacije? Nije li to naoružanje, baš naprotiv, relikvija i svjedok preživjelog barbarizma? Najdivlja obilježja bilo koje nacije njezino je bojno streljivo. Svrha većine od toga što Evropljani pružaju u takvom obilju porezima na opterećeni narod je da drži isti taj narod u poniznoj podložnosti silama iznad njih.”

The Minneapolis Times je nazvao tu pomorsku paradu u Kielu, “Blef Tlačenja,” na što je komentirao kako slijedi:

“Činjenica da je otvaranje tog veličanstvenog plovnog puta cijenjeno više po svojoj vojnoj nego po trgovinskoj prednosti, i da je bilo proslavljeno sa ubojnim sredstvima od okupljenih ratnih brodova svijeta, je optužnica civilizacije. Jer ako tzv. “civilizirane nacije” svijeta trebaju takva ogromna poduzeća za vojna djelovanja i takve ogromne mornarice koje su sada održavane na trošak naroda, tada ljudska priroda od Europeidske rase nije napredovala ni najmanje od vremena Kolumba ili velikog otkrića do kojeg je došao. Ako su takve mornarice neophodne, tada je sloboda nemoguća i despotizam je uvjet neophodan za ljudsku rasu.”

Taj glasni i ujedinjeni povik nacija, kroz njihove predstavnike, "Mir! Mir! kada mira nema," snažno nas podsjeća na riječ Gospodinovu kroz Proroka Jeremiju, koji kaže:

"Jer od najmanjega do najvećeg svi gramze za plijenom, od proroka do svećenika svi su varalice. I olako liječe ranu naroda moga, vičući: 'Mir! Mir!' Ali mira nema. Nek` se postide što gnusobu počinise, no oni više ne znaju što je stid, ne umiju se više crvenjeti. I zato će popadati s onima što padaju, srušit će se kad stanem kažnjavati"—govori Jahve."(Jer. 6:13-15)

Ta velika međunarodna objava mira nosi na samom svom licu pečat neiskrenosti, i snažan je podsjetnik na riječi Johna G. Whittiera koji tako slikovito opisuje sadašnje stanje mira:

"Veliki mir u Evropi! Red vlada
Od Tiberskog gorja do ravnica Dunava!"
Tako kažu njeni kraljevi i svećenici; tako kažu
Lažljivi proroci naših dana.

"Idi lezi na zemlju i prisloni uho;
Čuješ topot izmjerenih marševa,
Okretanje topovskog kola,
Zvonjavu vatre ubojitih mušketa,
Uzbunu noću, poziv stražara,
Jednouhe špijune u kolibi i u hodniku,
Od polarnih mora i tropskih baruština
Umiruće jecaje protjeranih ljudi,
Zaključane zatvore, lance galija,
Stratišta koja se puše sa svojim mrljama!
Red—tajac gomila robova!
Mir—u tamnici svodova i grobova!
Govori, Knez i Kajzer, Svećenik i Car!
Ako je to mir, molim vas, što je rat?"

"Krma objavljuje tvoje bolje dane,
Pred Tobom da Ti pripremi put
Krstiteljeva sjena Slobode,
Gray, s ožiljcima i dlakavim haljama mora pritisnuti
S krvarećim nogama pustinjom!
O da njegov glas može probušiti uho
Svećenika i kneževa da oni čuju
Krik Hebrejskog vidioca:
Pokajte se! Približilo se Božje Kraljevstvo."